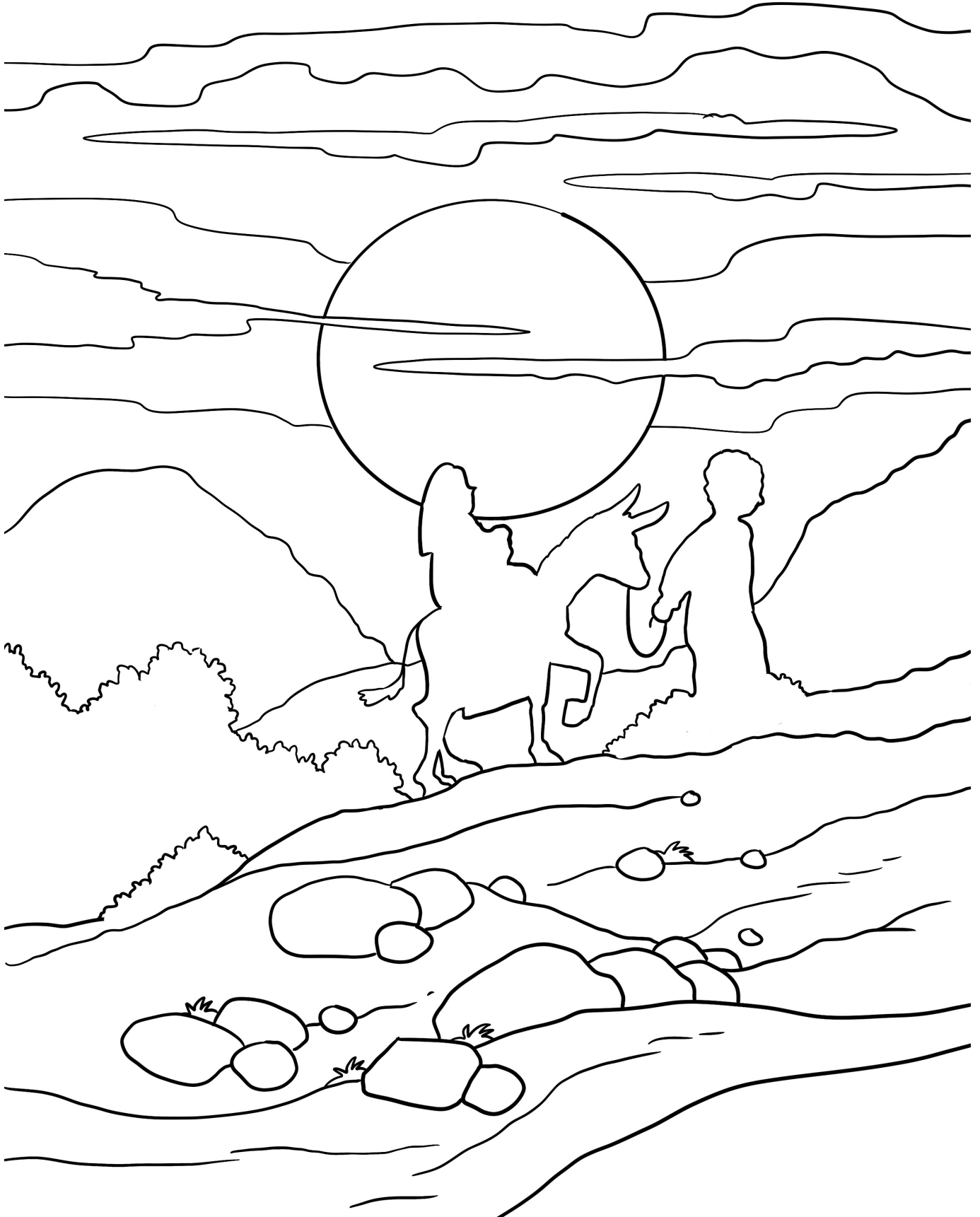

29 december 2024

Jezus keert terug in Nazaret

Matteüs 2:19-23

Thema: Jezus komt via Egypte in Nazaret

Doel

De kinderen laten zien Jozef als aardse vader van Jezus eraan meewerkt dat God de Vader zijn Zoon in veiligheid brengt, zodat Hij zijn werk op aarde kan gaan doen.

Toelichting

Koning Herodes voelt zich bedreigd als de magiërs niets meer van zich laten horen, nadat ze de pasgeboren Koning hebben bezocht. Jozef vlucht naar Egypte, voordat Herodes alle jongetjes van Betlehem doodt. Jozef krijgt van God na de dood van Herodes de boodschap dat hij kan terugkeren met Maria en Jezus. Gods Zoon mag de tocht maken, terug uit Egypte, terug naar het beloofde land. Zoals eens zijn volk Israël. Weliswaar kan Jezus niet terug naar Judea, vlak bij de koningsstad Jeruzalem. Het gezin gaat wonen in Galilea, in het onbeduidende dorpje Nazaret. Matteüs maakt zo duidelijk dat de vlucht en de terugkeer geen speling van het lot zijn. God regeert en voert zijn plan uit. Nu gaat in vervulling dat de Messias Nazoreeër zal heten.

Titel van het ONDERBOUW-verhaal: God beschermt Jezus voor gevaar

Richtlijnen: Koning Herodes is bang. De wijzen hebben gevraagd naar een koningskind uit Betlehem. Zal dat pasgeboren kindje later misschien proberen hem weg te jagen en zelf koning te worden? Dat nooit! Herodes probeert daarom Jezus te doden. Maar God waarschuwt Jozef en Maria naar Egypte te gaan. Daar zijn ze veilig. En later komen ze weer terug, zodat Jezus de mensen over God kan gaan vertellen.

Titel van het MIDDENBOUW-verhaal: God de Vader is de Reisgids van zijn Zoon

Richtlijnen: God de Vader staat niet toe dat zijn Zoon wordt uitgeschakeld. Herodes probeert dat wel, omdat hij jaloers en bang is. Zijn troon wordt bedreigd. Hij pleegt daarom een massamoord op onschuldige kinderen in Betlehem. Daarvoor heeft God Jezus en zijn ouders tijdelijk ondergebracht in Egypte. Ooit vonden Jakob en zijn zonen daar onderdak tijdens een hongersnood, nu vindt Jezus daar bescherming.

Maar Jezus kan niet in Egypte blijven. Daar hoort Hij niet thuis. Hij moet zijn in het beloofde land, bij zijn eigen verdrukte volk. Daarom keren Jozef, Maria en Jezus terug en gaan wonen in Nazaret, Jezus is aan God gewijd (nazoreeër) in heel zijn leven. Hij begint daarmee ver van Betlehem en Jeruzalem, in een gebied waarop wordt neergekeken.

Heel de reis van Jezus, heen en terug naar Egypte, wordt geleid door zijn hemelse Vader met als knecht Jozef.

Titel van het BOVENBOUW-verhaal: Gods Zoon hoort thuis in Nazaret

Richtlijnen: God de Vader waarschuwt Jozef eerst tegen het gevaar van koning Herodes. 'Ga naar Egypte; daar is Jezus veilig'. Onderduiken in het land waar vroeger de Israëlieten slaven waren. Hij waarschuwt weer als zijn moederland veilig is. Matteüs ziet een bijzondere betekenis in het feit dat Jezus niet terugkeert naar Betlehem of Jeruzalem, maar ergens ver weg in Galilea, in Nazaret. Op Galilea werd neergekeken; men was daar niet zo vroom. Integendeel. De Messias is nazoreeër. Hij is volkomen aan God gewijd te midden van alle ellende en zonde. Daarvoor is Gods Zoon op aarde gekomen.

Vraag aan de jongeren of het makkelijker is te geloven als er veel medegelovigen om je heen zijn of als je maar enkele mensen om je heen hebt die Jezus ook erkennen als hun Heer. Of zou het ook voordelen kunnen hebben? Het belangrijkste is dat je God jouw leven laat leiden, dat je zijn boodschappen opvangt en gehoorzaamt.

Extra bijbelgedeelte: Jesaja 53

In het Oude Testament vinden we geen verwijzing naar Nazaret. Wel horen we dat God de Messias laat leven 'in dorre grond' (vs. 2), dat Hij wordt 'verguisd en geminacht' (vs. 3). Juist daarom kan de Messias de schuld van velen op zich nemen. Jezus' geboorte, zijn reis heen en terug naar Egypte en zijn woonplaats in Galilea waren daarvan een teken. Gewijd aan God, nazoreeër.

Auteur: DW

Achtergrondinformatie

Bij het Bijbelgedeelte

Voorafgaand aan deze woorden gaat de gruwelijke kindermoord in Betlehem. Ik denk aan de terreurdaad in Israël, begaan op 7 oktober 2023. Sinds de Holocaust van WO II niet zoveel Joden op één dag vermoord. Zwangere vrouwen gedood, verminkt, hun kinderen hangende aan hun navelstreng. Te misdadig voor woorden. En het geweld dat daaruit voortkwam in de maanden erna, tot nu toe. Gevoelens van wraak en haat in heel het Midden-Oosten.

Onmenselijke daden die helaas door mensen worden begaan. Vondel legde de gemeente in de mond dat Rachel getroost zou moeten worden omdat haar kinderen als martelaren stierven. Maar Rachel laat zich niet goedkoop troosten. Tegen die donkere achtergrond laat God zijn Zoon geboren worden, als Herder, als Redder van de schapen, van ieder die het maar geloven kan, wil en zal.

vers voor vers

vs. 19v Jozef droomt in Egypte. Dat hebben we eerder gehoord. Dat was toen een opening van een weg waarbij wat mensen wel ten kwade hadden gedacht ten opzichte van hun naaste, hun broeder zelfs, door God ten goede, ja, tot hun redding nota bene, had gedacht. Ook dit is tot redding gegeven, voor u en mij. Wie de dood van de ziel van dit kind zochten zijn zelf gestorven.

Vs. 21 Jozef ontwaakt en handelt direct. Zoals de herders in beweging werden gebracht door het woord van Gods hemelse boden, zo ook hier Jozef. In het Evangelie trekt Matteüs dit heel dicht tegen Exodus aan. Hij hoort en spreekt van de bevrijding van Israël als Gods Zoon uit het angstland Egypte. Jezus moest die weg gaan. Let op hoe Jezus hier – net als rondom de gevangenneming en kruisiging – zelf niet handelt. Hij laat zich meenemen. Zo worden Gods beloften heerlijk vervuld.

Vs. 22v Opnieuw een uitwijken vanwege de bewarende hand van God tegenover de wereldbeheersers. Nazaret en Nazoreeër worden hier met elkaar in verband gebracht. Een Nazoreeër of Nazireër is iemand die voor kortere of langere tijd zichzelf aan God wijdt. Het wordt ook in verband gebracht met Simson en Johannes de Doper. Die hun gehele leven hun haren niet mochten laten knippen en zich niet alleen van wijn, maar van alle producten van de wijnstok, dus ook druiven en rozijnen, moesten onthouden. Of dat ook van de Here Jezus gold is nog maar de vraag. Hij – zo zeggen zijn tegenstanders in ieder geval – drinkt wel wijn. Hij noemt zich de Ware Wijnstok, zoals Hij ook de Goede Herder is – zie Kerst. Ook bij het Avondmaal neemt Hij de beker in de hand en drinkt daaruit met zijn leerlingen. Toch staat uiteindelijk op het kruis ook die letter N, die wijst op Nazoreeër. Dat lijkt toch om meer te gaan dan om de plaats Nazaret alleen. Hier gebeurt zelfs het omgekeerde. Jozef vindt voor zijn vrouw en voor dit Kind een huis in Nazaret. Daar gaat hij werken als timmerman. Hij was daarmee uitgeweken naar de streek van Galilea. Blijkbaar heeft de Here God, de Vader van de Here Jezus hier een duidelijke bedoeling. Matteüs laat ons hier een vervulde profetie in horen. Waar ben jij geboren? Mogelijk is dat ook niet zonder betekenis. Denk daar eens over na. Zoals de Here Jezus in wat wel gekscherend het 'Galilea der heidenen' werd genoemd verbleef, om juist heidenen – zo verkondigt Paulus de apostel – te redden en hen bij Gods volk Israël te trekken.

Auteur: GJK

Liederen

Psalm 150	
Gezang 162	
Lied 513	(=Gezang 1 LvdK)
Lied 476	(=Gezang 145 LvdK)
Goed nieuws	Hemelhoog 132
Vlucht, Jozef vlucht	Hemelhoog 152
O kom, o kom Immanuel	Hemelhoog 145
Jezus roept alle kleine kinderen	Hemelhoog 349
Jezus is...	Hemelhoog 348

Auteur: PZ

God beschermt Jezus voor gevaar

Inleiding

Jullie doen vast wel eens tikkertje. Dan ren je héél hard weg voor de tikker. Dat is een leuk spel. Maar als je moet rennen omdat iemand je wil slaan, is dat niet leuk! Dan roep je misschien je moeder, de juf of de meester. Dan kunnen zij je beschermen. In het verhaal van vandaag moet Jozef met Maria en Jezus vluchten. Wat er gaat gebeuren is nog veel erger dan wanneer iemand je wil slaan.

Bijbelverhaal

Klop, klop. De wijze mannen uit het oosten staan bij de deur van het paleis. Daar woont koning Herodes. De deur gaat open. Een bediende van de koning vraagt: 'wat kan ik voor jullie doen?' 'Wij willen de koning graag spreken', antwoorden ze. 'Wij willen de koning iets vragen. Misschien weet hij waar we de pasgeboren baby kunnen vinden. De koning van de Joden. Wij hebben zijn ster gezien. Hij moet in Betlehem zijn.' 'Blijf hier maar even wachten. Ik zal de koning vragen of jullie bij hem mogen komen.'

Dat mag en de wijzen vertellen van de ster die hun de weg heeft gewezen. Dat ze daardoor in Betlehem zijn gekomen. Dat ze hier de pasgeboren koning zoeken. Koning Herodes schrikt heel erg. Er mag geen nieuwe koning zijn. Hij is de koning! Dat wil hij ook blijven! 'Ik weet niet waar hij is', zegt Herodes. 'Als jullie Hem vinden, vertellen jullie het dan aan mij? Ik wil hem ook graag zien.'

Dat willen de wijzen wel doen. Ze weten niet dat de koning Jezus kwaad wil doen. Ze volgen de ster opnieuw. Plotseling blijft de ster boven een stal staan. De wijzen krijgen een blij gevoel in hun hart. Ze gaan de stal binnen en zien daar het Kind in de kribbe. Ze gaan er op hun knieën bij zitten. Laten zien dat ze nu al van Hem houden. Daarna krijgt Jezus cadeaus. Daar is zelfs goud bij. De volgende ochtend gaan ze terug naar hun land. Ze gaan niet naar Herodes. In een droom is hun verteld dat ze dat niet moeten doen.

Op een nacht als Jozef droomt komt er een engel van God. Hij zegt: 'Koning Herodes is op zoek naar het Kind. Hij wil het doodmaken. Ga alles inpakken om op reis te gaan naar Egypte. Daar moet je blijven tot Ik je weer roep.'

Zo zorgt de Vader in de hemel ervoor dat Herodes het kindje Jezus niet te pakken krijgt. Jozef, de vader van Jezus op aarde helpt daarbij door te doen wat God zegt. Diezelfde nacht pakt hij alles wat ze onderweg nodig hebben in. Hij maakt Maria wakker en vertelt haar dat ze op reis gaan. Maria schrikt als ze hoort waarom. Jozef brengt hen naar Egypte. Daar zijn ze veilig. God gaat met hen mee.

Als koning Herodes niet meer leeft, krijgt Jozef opnieuw een droom. Ook deze keer komt er een engel met een boodschap van God. Jozef mag met Jezus en Maria teruggaan naar Israël. Dat is fijn, nu kunnen ze weer naar hun eigen land. Jozef doet wat God zegt. Hij pakt alle spullen in om op reis te gaan. Ze moeten weer een heel eind lopen. Als ze in Israël aankomen, gaan ze in Nazaret wonen. Op deze plek zal Jezus later beginnen met vertellen over God. Zo hebben de Vader van Jezus in de hemel en de vader van Jezus op aarde gezorgd dat alles is goed gekomen.

Auteur: TD

God de Vader is de Reisgids van zijn Zoon

Inleiding

Wie weet in welk land Jezus geboren is? (Wijs Israël en Nederland eventueel op een kaart of globe aan.) Daar in Israël speelden veel verhalen uit de Bijbel zich af. Israël is ook een heel bijzondere plek, speciaal door God onze HEER uitgekozen. Daar mag zijn volk wonen. Alle mensen uit alle landen kunnen van hun zonden gered worden door wat Jezus, een Joodse man, voor hen deed. Ook wij. Ook in onze tijd is Israël belangrijk. Veel nieuws gaat over die omgeving. En volgens de Bijbel zal wat daar gebeurt ook steeds belangrijker worden. Alle landen houden in de gaten wat er in Israël gebeurt. Totdat Jezus terugkomt en zijn voeten op de Olijfberg zal zetten, daar waar Hij ook opgestegen is naar de Vader. Misschien weet je dat wel, dat was met Hemelvaart. De Olijfberg ligt bij Jeruzalem, de hoofdstad van Israël.

Toen Jezus met zijn leerlingen rondtrok, kwam hij ook in Samaria, een gebied waar Samaritanen woonden. Die hadden wel dezelfde voorouders als de Joden, maar hoorden daar niet meer bij, omdat ze God op een andere manier vereerden. Daarom wilden de Joden ook niet met hen omgaan. Voor Jezus maakte dat niet uit. Hij vertelde hun ook over Gods komende Koninkrijk. En Hij zei hun ook dat de redding bij de Joden vandaan komt. Hij was immers zelf Joods. Maar behalve in Samaria is Jezus nog ergens anders geweest waar bijna geen Joden woonden. In dat land heeft Hij als kind zelfs gewoond! Wie weet waar dat was? Het ligt wel in de buurt van Israël. (Wijs Egypte eventueel aan.) Daar speelt ons verhaal zich voor een groot deel af.

Bijbelverhaal

Jezus is nog maar een kleine peuter. Judea is een deel van het land Israël, en Herodes is daar de koning, die er door de Romeinen is benoemd. Dan hoort die, dat er nog koning geboren is geboren. Dat zeggen de sterrenkundigen uit een ver oostelijk land. Die zoeken het Kind, nadat ze een heel bijzondere ster zagen. Herodes begrijpt niet, dat dit Kind uit het hemels koninkrijk komt, en helemaal niet van plan is om een aardse koning te worden. Daarom is Herodes bang, dat Jezus als hij groot is, zijn troon zal willen afpakken.

Om van dat gevaar -wat dus geen gevaar is- af te zijn, wil hij Jezus nu uit de weg ruimen. Voordat Hij groot is en zich kan verdedigen. Maar God, die alle harten kent, ook van de kwade mensen zoals Herodes, beschermt zijn Zoon. Zijn grote plan om de mensen van de zonde te bevrijden gaat door. Een engel van God waarschuwt Jozef in een droom, en midden in de nacht vluchten ze in grote haast weg van Betlehem. Herodes kan Jezus nu gelukkig niet meer vinden! Jozef en Maria komen als vluchtelingen met Jezus aan in Egypte, dat zuidwest van Israël ligt, dus naar linksonder op de kaart. Dit is hetzelfde Egypte waar ook die andere Jozef in de Bijbel woonde. Ken je die ook? Hij werd als slaaf verkocht door zijn broers, maar werd daar uiteindelijk onderkoning. Tijdens een grote

hongersnood liet hij zijn broers en vader Jacob bij zich komen wonen. Zo waren ze veilig voor de honger in hun eigen land.

Jozef, Maria en Jezus zijn ook in Egypte, waar God hen zelf in Jozefs droom naartoe gestuurd heeft. Ze moeten er wel een nieuwe taal leren, want hier spreken de mensen Egyptisch. Ze wonen er een aantal jaar. Misschien worden hier ook al sommige van Jezus' broers en zussen geboren. Gelukkig zijn ze hier veilig voor de kwade Herodes! Ook al zijn ze niet in hun eigen land, Jezus leert wel net als de andere Joodse jongens over de God van zijn volk. Hij leert teksten en regels, en alle dingen die een Joodse jongen moet leren. Jozef heeft ze vroeger zelf ook geleerd.

Dan, na jaren wachten, krijgt Jozef voor de derde keer een engel op bezoek in zijn droom. Deze keer vertelt de engel: 'Sta op! Ga weer terug naar het land Israël, samen met Maria en het Kind. Want de man die het Kind wilde doden, is gestorven.' Dat doet Jozef gelijk. Maar als ze in landsdeel Judea aankomen, horen ze dat de zoon van Herodes er nu koning is. Die heet Archelaüs. Nu durft Jozef niet meer verder. Stel dat die Archelaüs net zo bang is om zijn macht te verliezen, als zijn vader was! Voor de vierde keer vertelt God aan Jozef in een droom wat hij moet doen. Hij moet naar Galilea gaan. En daar gaan ze wonen, in de stad Nazaret. Daar kwamen ze vroeger, voor de volkstelling, ook vandaan. En eindelijk, na al die jaren, zijn ze weer terug. God heeft hen al die tijd veilig geleid.

Vragen

- Jozef, Maria en Jezus waren vluchtelingen in Egypte. In onze tijd horen we ook regelmatig van mensen die in ons land of ergens anders als vluchteling wonen. Heb je wel eens een vluchteling ontmoet? Of er mensen over horen praten?
- In het verhaal gaat het even over een andere Jozef dan de man van Maria. In de Bijbel zijn er dus twee mensen die Jozef heten. Wie weet een paar verschillen tussen beide mannen? En kun je ook dingen bedenken die ze hetzelfde hadden?
- Doe, als de ruimte dat toelaat, of misschien buiten, Vlucht en Vang: twee kinderen zijn de soldaten en houden elkaars handen vast. Samen vangen ze de andere kinderen. Wie gevangen is, is af. Dan doe je hetzelfde, maar zijn de soldaten geblinddoekt. Dat is veel moeilijker! Jozef moest met Maria en Jezus vluchten in het donker. De soldaten konden hen niet pakken!

Auteur: PW

Gods Zoon hoort thuis in Nazaret

Als er mensen van een bepaald volk of land niet worden geaccepteerd, hoe noemen we dat dan? Dat Joden worden gediscrimineerd, is duidelijk, helaas. Dat is vooral naar voren gekomen in de Tweede Wereldoorlog, maar er zijn nog meer voorbeelden, ook in de Bijbel. Wie weet daar iets van?

Dan iets anders, veel mensen willen graag macht hebben, we zien het in binnen- en buitenlandse politiek. Tot hoever gaan ze dan soms?

Stel dat je als enige in een groep of in een plaats gelovig bent, of maar enkele medegelovigen hebt, wat doe je dan? Hoe zou je het vinden?

Koning Herodes

Dat koning Herodes niet voor de poes is, is altijd wel duidelijk geweest. Maar wat is hij nu van plan? Hij regeert vanuit de hoofdstad, Jeruzalem, met vaste hand. Hij duldt geen ander op zijn plaats. In de tijd waarin hij leeft, is men ervan overtuigd dat de koning het eeuwige leven heeft. Deze koning duldt geen ander naast zich, geen opvolger. Hij wil heersen en dat is alles. Eigenlijk gaat hij over alles heen om deze macht te behouden.

Wijzen uit het oosten

Er staat niet in de Bijbel hoeveel wijzen het zijn, er staat niet dat het mannen zijn, het zijn zeker geen koningen. Maar zij zijn degenen die de ster, die boven Betlehem staat, herkennen. Zij weten dat er een koning is geboren en willen Hem eer bewijzen. Natuurlijk gaan ze naar het paleis in Jeruzalem, waar moeten ze anders naartoe? Wie verwacht dat de koning geboren is in een ruimte voor dieren?

Natuurlijk ontmoeten ze Herodes, de koning die niet aarzelt om over lijken te gaan. Maar hij speelt toneel voor de wijzen. Hij zegt dat ze hem moeten zeggen waar deze koning is, zodat ook hij Hem eer kan bewijzen. Dat is echter niet zo, Herodes wil de koning ombrengen, zodat hij de enige blijft! Hij denkt dat hij nooit een opvolger kan krijgen, dat niemand hem de macht uit handen kan pakken. De wijzen weten helaas niet beter op dit moment. Dan gaan de wijzen naar het kleine plaatsje Betlehem. Weet je wel dat deze naam: 'broodhuis' betekent? De plek van Ruth en Noomi, waar later David is geboren. Nu het thuisfront van Jezus zelf. Toch is het niet de bedoeling dat Hij daar blijft, maar dat zien we later nog.

Dan worden de wijzen gewaarschuwd in een droom! Dat is zeker niet de eerste keer in de Bijbel dat dit gebeurt. God blijft spreken tot mensen, op verschillende manieren. Gelukkig luisteren de wijzen naar Hem en gaan via een andere route terug naar het oosten. Dan wordt Herodes zo kwaad dat hij alle kinderen van twee jaar en jonger in en om Betlehem wil uitroeien. Een gemene, harteloze dictator, dat is Herodes. Er wordt natuurlijk volop gehuild en geklaagd in Betlehem. Ook dit is al geprofeteerd in het Oude Testament. Alle woorden worden zo waar.

Droom van Jozef

Maar voordat de kindermoord plaatsvindt, krijgt ook Jozef, de aardse vader van Jezus, een droom. Een droom waarin hem wordt verteld, dat hij op weg moet gaan met zijn vrouw en zoon. Het leven van de kleine Jezus loopt gevaar. Dan kan hij niet opgroeien, geen wonderen doen, geen mensen redden. Daarom moet Hij weg, naar Egypte, zodat Jezus veilig is.

Er zijn zoveel verhalen over vluchten in de Bijbel. David bijvoorbeeld, maar ook profeten. Jezus' leven wordt meteen al bedreigd. Daarom neemt God Hem in bescherming. Hoe anders zou Jozef dit moeten weten? Egypte, een land waar niemand zou verwachten dat Jezus daar naartoe zou gaan.

Daar blijft Jezus totdat Herodes niet meer leeft en opgevolgd is door een andere koning. Toch durft Jozef niet verder te gaan, niet meer naar Judea. God geeft Jozef een aanwijzing, opnieuw in een droom, dat hij naar Galilea kan gaan, naar de stad Nazaret, waar Jezus zal opgroeien. Terwijl je, als je uit Nazaret kwam, niet bepaald voor 'vol' werd aangezien. Het is een nederige plaats, het heeft geen aanzien, zoals bijvoorbeeld Jeruzalem. Toch is daar de plaats die God aanwijst om te zijn. Te midden van mensen die niet in Jezus zullen geloven, die geen idee hebben wie/wat de Messias is. In Galilea zijn veel 'heidenen'. Jezus zal daar opgroeien en leren wat Hij later moet gaan doen. Jezus de koning, die juist een nederige dienaar is. Zijn vader gaat werken als timmerman en Jezus zal toenemen in wijsheid. Het is echt de bedoeling van God, dat Jezus daar is. Dit is het begin van Jezus' leven, voordat Hij alles gaat voltooien.

Auteur: EvD